Yıl: 8 | Sayı: 41 | Mayıs - Haziran 2023

İLESAM

İlim ve Edebiyat Dergisi

ISSN 2536-4820

İLESAM
TÜRKİYE İLİM VE EDEBİYAT ESERİ SAHİPLERİ MESLEK BİRLİĞİ
1986

TÜRK FELSEFESİ

Mehmet Nuri PARMAKSIZ | Prof. Dr. Hayrani ALTINTAŞ | Aydanur KAPLAN | Prof. Dr. Mevlüt UYANIK | Harika UFUK | Prof. Dr. İbrahim ARSLANOĞLU | Kazım ÖZTÜRK | Dr. Gökhan ABANOZ | Bayram Ali ÇELIKTEN | Ayşe ÜNÜVAR | Hasan AKBAŞ | Prof. Dr. Süleyman DOĞAN | Zeki ÇELİK | Erdoğan PAMUK | Faruk GÖKBULUT | Ayhan NASUHBEYOĞLU | Reşide GÜRSES | İsmail CİNGÖZ | Semiha ARASBORA | Salih KOZAN | Rıdvan YILDIZ | Cemal KARSAVRAN | Ayşe PARMAKSIZ | Ahmet ÇUKUR | İlter YEŞİLAY | Hayrettin İVGİN

İÇİNDEKİLER

Birlik ve Beraberlik Üzerine

3 Mehmet Nuri PARMAKSIZ

İslam ve Felsefe

4 Prof. Dr. Hayrani ALTINTAŞ

Aks-i Sadâ

13 Aydanur KAPLAN

Selçuklu, Osmanlı, Türkiye Cumhuriyeti Siyasal Sürekliliğinin Felsefi Temellerine Dair Bir Okuma

14 Prof. Dr. Mevlüt UYANIK

Deprem

26 Harika UFUK

Kültigin ve Bilge Kağan Anıtlarında Verilen Mesajlar

27 Prof. Dr. İbrahim ARSLANOĞLU

Türkiye'm Yasta!

29 Kazım ÖZTÜRK

Osmanlılar Üzerine Bir Tarih Felsefesi: 16. Asırda Türkler, Tarih ve Akdeniz Dünyası

30 Dr. Gökhan ABANOZ

Sen Üşüdün Ben Üşüdüm

60 Bayram Ali ÇELİKTEN

Tere Tohumu

61 Ayşe ÜNÜVAR

Haberin Var Mı?

63 Hasan AKBAŞ

Eğitim Felsefemiz Nasıl Olmalı?

64 Prof. Dr. Süleyman DOĞAN

Taktir

69 Zeki ÇELİK

Akıl Kapısı

70 Erdoğan PAMUK

Maraş Ağıdı

72 Faruk GÖKBULUT

Tevfik Fikret Hayatı Şairliği ve Şiirlerinden Örnekler

73 Ayhan NASUHBEYOĞLU

Gölge Oyunu

81 Reşide GÜRSES

Milli Şehit Mehmet Kemal Bey

82 İsmail CİNGÖZ

Gurbet (Hasretin Dili)

84 Semiha ARASBORA

Dilimizin Katilleri

85 Salih KOZAN

Şehirde Yalnızlık Tarifleri

86 Rıdvan YILDIZ

Ele Güne Karşı Yalnızlığınla

87 Cemal KARSAVRAN

Şükür Gözlüğü

88 Ayşe PARMAKSIZ

Deprem

89 Ahmet ÇUKUR

Kırmızı Kapı Kapanıp Sarı Kapı Açılınca... Ya Mavi Kapı?

90 İlter YEŞİLAY

Satirik Şiirin En Önemli Siması Mirze Elekber Sabir ve "Hophopnâme"

92 Hayrettin İVGİN

Eğitim Felsefemiz Nasıl Olmalı?

Prof. Dr. Süleyman DOĞAN[1]

Eğitim felsefesi; eğitim işini, eğitim alanını, eğitimle ilgili konuları, eğitim-öğretim kuramları ile uygulama arasındaki ilişkiyi, eğitimin sınırlarını, hedeflerini, yöntemlerini sorgulayan bir düşünce etkinliğidir. Gelecekte iddialı bir ülke olarak nasıl bir insan tipi yetiştiriyoruz? Eğitim sistemimizde insan anlayışı, yetiştirmek istediğimiz insan tipinin özellikleri nelerdir? Türk eğitim felsefesinin temel prensipleri, küreselleşme ve eğitime yeniden bakma, geleceğin dünyasında eğitim, insandan devlete eğitim, gibi konuları ve sorunları geniş bir ufuktan değerlendiriyor ve bize önemli ipuçları veriyor. Batının düşünce stokları tükenmiştir. Anadolu, büyük devlet kurma misyonunu terk etmemiş, ertelemiştir. Entelektüel donanımlı insanlar bunları dert edinmelidir. Bizim temel değerimiz tefekkür olmalıdır. Günümüzde insanı obje haline getirdiler. Tarihî kökleri olan geleneksel insan tipini üretmek için eğitime yeni açılımlar ve yeni vizyonlar kazandırmalıyız. Bu da eğitim felsefesinin insanileştirilmesi ile mümkündür.

"Geldi geçti benim ömrüm
Şol yel esip geçmiş gibi
Hele bana şöyle gelir,
Bir göz açıp yummuş gibi"

Büyük aşk şairimiz merhum Yunus Emre'nin belirtiği gibi, bir ömür rüzgar gibi, anda, göz açıp yummuşçasına geçiyor ki, bunun kıymetini bilmeliyiz. Bilmemiz gereken bir şey daha var ki, o da bilmemiz ve de bildirmemiz...

Herhalde "Eğitim nedir?" sorusuyla başlamalıyız. Bu, azîm bir soru. Pek çok şeyi ihtiva ediyor. İnsanı, toplumu, dünya görüşünü, felsefeyi, iktisadî sistemi, kültürü ve de pek çok şeyi içeriyor. Eğitim üzerine konuşmak, dolayısıyla pek çok şey üzerine konuşmaktır. Bu önemli husus göz ardı edilince, ülkemizde, hatta pek çok ülkede eğitim söz konusu olunca önemli bir hataya düşülmektedir. Genellikle meseleye şöyle bakılır: Eğitim her şeydir. Ona sahip olmakla insana, topluma, düzene, toplumsal problemlere ait pek çok hususun düzeltilebileceğine inanılır. Elbette eğitimin gücüne inanıyoruz. Ama eğitim her şey değildir. Temel belirleyiciler yeterli olmayınca eğitimle yapılmak istenenler de yetkin bir şekilde yerine getirilemez. Mesela sizin bir insan felsefeniz yoksa, kimi, neyi yetiştireceğiniz yeterince belirginleşemez. Aynı şekilde güçlü bir ekonomiden mahrumsanız eğitimden beklenilene ulaşılamaz. Dolayısıyla, her şeyi eğitimden beklemek, bütün olumsuzluklardan eğitimi mesul tutmak bilimsel değil, makul değil ve mantıklı da değilir. Buna rağmen eğitimi bütünüyle masum da görmemek gerekir. Eğitimden beklenilenler, biraz da onu nasıl gördüğümüzle, ne olduğu hususundaki algımızla ilgilidir. Bu, bizi eğitim üzerine kısa bir tahlile götürür: Eğitim nedir?

Eğitim, böyle ve daha etraflı bir arka fona sahip. İşe, bir eğitim felsefesi temelinde bakmayı, tahlili zorunlu kılıyor. Buradan bakıldığında insanın, medeniyetin, teknolojinin ve geldiği dünya da analize muhtaç. Dörtnala gittiğin Batı bugün nerelerde? Nasıl bir insan tipi var etti? Huzurlu bir hayat insanına, toplumuna bahşedebildi mi?

Tüm bunlar kitaplık çapta tahlilleri gerektiriyor. Ancak şunu biliyoruz: Batı, batılı insan ve toplum dönüşü zor bir bunalıma doğru 1880'li yıllardan beri ilerlemektedir. İşin hazin yönü Batı'da bu konuda, yani bunalımı tahlil ve çareler arama konusunda hatırı sayılır bir literatür oluşmasına rağmen

Dipnotlar

1. Yıldız Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi, e-posta: suleymanaksaravi@gmail.com

bizim nadanlar, kendi kanına sövme yarışındakiler tüm bunlardan habersiz.

Biz haşmet devirlerimizden sonra kaybettiğimiz bu ruhu, bu insanı bir daha inşa edemedik. Tanzimat'la birlikte de kendimizi aşağı görme gibi bir ezilmişliğe, komplekse kapılır ve bütün yaratıcılığımızı, benliğimizi kaybederiz. Böyle bir kırılma, çürüme, kendini unutma ruhu tüm eğitimimizin de temel felsefesi olur. Biz yoğuz. Biz hiçbir şeyiz, Batı herşey! F. Sezgin hocamız bu ruhu şöyle örneklendirir: "Ben ilkokula gittiğimde okulun ikinci haftasında benim süslü püslü bir hanım öğretmenim vardı. O, derste bize diyordu ki: "Müslüman âlimler dünyanın öküzün boynuzunda olduğuna inanıyorlar" (F. Sezgin, Bilim Tarihi Sohbetleri). Ve hoca devam ediyor: Ben bunun tashihini hiçbir lise kitabında görmedim. Ben bu bilgiyi üniversiteye kadar taşıdım. Alman hocam Helmut Ritter'in sayesinde etütlere girdim, gerçekleri gördüm... Müslümanlar dünyayla güneş arasındaki en kısa mesafenin, en uzak noktasının yıllık ne kadar değiştiğini saniyelerle hesaplayabilmişler". Tam da bu bağlamda Ferit Kam (1864-1944) üstadımız imdada yetişir. O bir dörtlüğünde şöyle der:

Ne taaccüp ediyorsun buna dünya derler
Yenilen herzelere onda nihayet yoktur
Bir meczup, yerin altında öküz var mı dedi
Onu bilmem dedim, fakat üstünde pek çoktur.

Tüm bunlar bir dünyayı, milleti, medeniyeti, daha doğrusu "Hakk"ı, hakikati yok etme emelleri ve projeleridir. Bunların tarihi eskidir ve hiçbir zaman makule de inmez, bazen öküzlerle bazen koyunlarla bazen de paralelci ihanette görüldüğü üzere hainlerle sahnelenir ve gizli-ayan sürdürülür.

Eğitimimiz, anaokulundan üniversiteye bu ruh, bu ideal ve dünya görüşüne istinaden yenilenmeli ve yeniden teşkilatlanmaya tâbi tutulmalıdır.

Üniversite Nedir?

Eğitim nedir, sorusunun ardından "üniversite nedir?" sorusunu da sormamız gerekir. Konu tarih boyunca farklı toplumlarda farklı şekilde ele alınır. Üniversite bugün herhangi bir toplumun, milletin yahut devletin sahip olduğu en temel, en ciddi ve en önemli kurumudur. İnsanda beyin ne ise millette, devlette üniversite odur. Bu açıdan üniversitenin ilk görevi tefekkürü kurmaktır.

Üniversite bir şahsiyet kurumudur. Bir şuur ve şahsiyet işidir. Bunu, öğretim üyeleri nezdinde temsil eder. Öğretim üyeleri o toplum için, o millet için arke tiplerdir, asıl örneklerdir. Bu böyle olmamış aksine tecelli etmiştir. Üniversite öğretim üyesi toplumuyla, değerleriyle, tarihiyle hep sorunlu olmuş, tüm bu alanlarla sağlıklı ilişkiler kuramamıştır. Üniversitenin asli görevinin şuurunda olup olmaması açısından da bakmalıyız. Şahsiyete, ahlâkî ilkelere, ehliyete, âdalete, ne ölçüde sadık, bunları yerine getirmede samimi mi, bilimi hayata intikal ettirebiliyor mu gibi açılardan da üniversite sorgulanmalıdır. Bu kadarla da yetinmemeliyiz. Fikri, siyasi, ahlâkî ve ekonomik problemlerimizin hallinde üniversite üzerine düşeni yapabiliyor mu? Mesul insan yetiştirmede ne ölçüde başarılı? Üniversite bu cenahtan da hesaba çekilmeli?

Bir gelecek kaygısı olmayan insanların, toplumların ve devletlerin sonlarının ne oldukları en çok bizleri ilgilendirmektedir. İşe, bir de üniversite penceresinden ve bu açıdan bakılmalı. Üniversite kendini sorgularken nereden gelip nereye gittiğini, hangi bağın mahsulü olduğunu, hangi kültüre, iklime ait olduğunu, bu konuda nelerden sorumlu olduğunu da çok ama çok düşünmeli. Üniversite kendini şekillendirirken hangi evrene ait olduğunu da irdelemeli. O, daha çok İslam Medeniyeti evreninde varlık kazandığını, kazanabileceğini, böyle bir evrene ait olduğunu tasavvur ederek şekillenmeli ve hayat bulmalıdır. Aksi halde Sezaî

Böyle bir soru sorulmuyor. Soru kapsayıcıdır. Yetiştirilecek insan tipi, çağı çok iyi bilmeyi, bir de kendimizi bilmeyi gerektiriyor. Siz neyi, niçin yetiştirmeniz gerektiğini tayin edemezsiniz. Bu yüzden de imtihan sistemleriyle, personelin yer değiştirmesiyle, içeriğin değişimi, not sistemleri ve benzeri tali meselelerle uğraşırsınız. Halbuki bütün bunların değişmesi, öncelikle hedeflerin, yani yetiştirilecek insan tipinin tayinine bağlıdır. O değişmedikçe, diğer tüm belirleyicileri değiştirilmesiyle hiçbir şey elde edilemez.

Karakoç'un ifadesiyle şimdiye kadar olduğu gibi bir ekran olmadan, batıyı yansıtan bir ekran olmadan öteye geçemez.

Eğitim Felsefesi önemli bir bilim dalı. Yeni bir alan. ABD'de 1940'larda temayüz ediyor. Sonra Avrupa'da. Bize oldukça geç intikal etmiş. Hilmi Ziya Ülken, Bedii Ziya Egemen gibi değerli hocalar konuyla ilgilenen ilk hocalardandır. Herkes eğitim felsefecisi rolünü oynar, oynamaya amadedir ve eğitim felsefesini verebileceğini düşünür. Bu yanlış algı hala devam etmektedir. Yanlış bir algı neticesinde ders, herkesin verebileceği bir ders olarak düşünülürse ondan hiçbir ciddi netice elde edilemez. Hakeza ihtisas elemanı yeterli değilse o derse yer vermenin herhangi bir anlamı olamaz.

Hangi insan tipini yetiştirmeliyiz?

Eğitim felsefesinden murat: hangi insan tipini yetiştirmemiz gerekir?

Böyle bir soru sorulmuyor. Soru kapsayıcıdır. Yetiştirilecek insan tipi, çağı çok iyi bilmeyi, bir de kendimizi bilmeyi gerektiriyor. Siz neyi, niçin yetiştirmeniz gerektiğini tayin edemezsiniz. Bu yüzden de imtihan sistemleriyle, personelin yer değiştirmesiyle, içeriğin değişimi, not sistemleri ve benzeri tali meselelerle uğraşırsınız. Halbuki bütün bunların değişmesi, öncelikle hedeflerin, yani yetiştirilecek insan tipinin tayinine bağlıdır. O değişmedikçe, diğer tüm belirleyicileri değiştirilmesiyle hiçbir şey elde edilemez.

Çok önemli bir eksiğimiz de devletçe, milletçe henüz ciddi ideallerimizin olmayışıdır. İdealsiz bir fert, cemiyet, devlet dağınıktır, el yordamıyla yürür ve önemli başarılara imza atamaz. Hatta hayatta kalamaz. Bizim tarihte güçlü ideallerimiz vardı. Ve onlar bizi bir dünya devletine götürmüştü: "Din ve devlet, vatan ve millet" bunlar en yüksekte dalgalanan bayrağın mahiyetiydi. Fertler, cemiyetler bu değerlere gazilik ve şehitlik ruhuyla adanmışlık içerisindeydiler.

Eğitimden Felsefeye, öncelikle bir model ve yeni bir kurum. Ancak hem model hem de kurum eğitim tarihimizin mahsulü olmalı. Şu taklitten, hep Batı'yı kovalamaktan iğreniyorum. Mesela ilk mezunlarını 1962/63'te veren Yüksek Öğretmen Okulları ciddi bir model için önemli bir denemedir. İstanbul, Ankara ve İzmir'de olmak üzere toplam üç Yüksek Öğretmen Okulu açılmıştır. Yetkin, kendini adayan bir kurmay heyetin riyasetindedir okullardı. Eğitim ve öğretimleri, teşkilatları böyle ehil bir heyetçe deruhte edilebilir. Öğrenci seçimi, hazırlık sınıfı, eğitim ve öğretimindeki sıkı çalışma disiplini, sosyal ilişkiler, okul içi intizam ve düzen, öğrencilerin bir üst sınıfa, arkadaşlarına saygıları, sevgileri ideal bir seviyede seyreder. Nitekim kalite bu okulların mezunlarıyla Türk Eğitim Sistemi'ne girer. Herhangi bir Yüksek Öğretmen Okulu talebesinin başaramama diye bir derdi yoktur. Çünkü bunlar tüm Türkiye'den seçilir. Mesela 1959'da 52 öğretmen okulundan seçilen öğrenci sayısı sadece yetmiştir. Bu kurumlar bir sürecin neticesi olarak vücut bulur. 1848'de açılan öğretmen yetiştiren kurumumuz Darulmuallimin-i Âli'dir. Kurum 1923'te Yüksek Muallim Mektebi olur. 1934'te ise Yüksek Öğretmen Okulu'na dönüştürülür. Bilahere Ankara Yüksek Öğretmen Okulu (1959) ve İzmir Yüksek Öğretmen Okulu (1964) açılmıştır. Bütün bunları, eğitim tarihimizde yetkin örneklerden hareketle özgün kurumlara vücut vermenin imkân dahilinde olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır. Özgün kurumların zaruretine dikkat çekmek, taklidi terk etmek içindir. Eğer, Öğretmen Akademileri kurulacaksa, bunları Yüksek Öğretmen Okulları geleneği çerçevesinde düşünmeli, bu bağlamda özgün birer kurum olarak teşkilatlandırılmalıdır.

Eğitim ve öğretim nasıl olmalı?

Böyle bir konuda ilk düşünülmesi gereken şey eğitimden kastın ne olduğudur. Eğitim sadece okulda öğrencilere öğretilen veya ezberletilen konulardan ibaret değildir. Bireyin fikir ve düşünce dünyasına, bilgi birikimine ve

deneyimlerine katkıda bulunan her şey eğitim olarak adlandırılabilir. Bu durumda eğitim insan beyninin dış dünyayı kavrayabildiği andan itibaren başlar ve hayatı boyunca devam eder. Anne babanın çocuğuna oyuncaklarını paylaşması gerektiğini öğretmesi de eğitim olarak adlandırılabilir; üniversiteli bir gencin profesörlerden akademik bilgiler alması da eğitim olarak adlandırılabilir; 80 yaşındaki bir ihtiyarın online bankacılık öğrenmesi de eğitim adlandırılabilir.

Eğitimi aileden alınan eğitim, otoriteden alınan eğitim, deneyimler aracılığıyla edinilen eğitim olarak 3 ana başlıkta da toplamak mümkündür.

Aileden alınan eğitimin temelinde ebeveynlerin çocuklar ile vakit geçirmelerinden ziyade kaliteli vakit geçirmeleri yer alır. Ebeveynler, çocuğa sevgiyi ve sevildiğini hissettirebilmelidir ancak bunu yaparken çocuğu şımartmayacak ve ilgi bağımlısı yapmayacak seviyede dengeyi koruyabilmelidir. Çocuğa kendi başına bir şeyler başarabileceğini hissettirmeli, ona ihtiyacı olan özgüveni vermelidir ancak bu hissin her şeyi başarabileceğine dair aşırı bir özgüvene dönüşmesine izin vermemelidir. Çocuğa kaldırabileceği basit sorumluluklar vererek sorumluluk bilincini oluşturmalı ve davranışlarının sonuçları olacağı bilincini kazandırmalıdır. Empati kurma yetisi bireylerin vicdan sahibi olmasında en önemli etkenlerden birisidir. Anne ve babalar çocuklarına empati kurmayı düzgün bir şekilde öğretmeli, çocuklarının vicdan sahibi bireyler olarak yetişmelerini sağlamalıdır. Ailesiyle kaliteli vakit geçiren, ailesinden dengeli bir sevgi gören, doğru miktarda özgüven sahibi olması sağlanmış, sorumluluk bilincine sahip, empati kurma yetisi olan, vicdan sahibi olan, güzel ahlaklı bir bireyin yetişmesi aile tarafından verilecek ideal eğitimin sonucudur.

Otoriteden alınan eğitim alanında uzmanlaşmış kişilerden alınan eğitim anlamına gelir. İlkokuldaki sınıf öğretmeni, ortaokul ve lisedeki branş öğretmenleri, üniversitelerdeki akademisyenler alanında uzmanlaşmış kişiler oldukları gibi inşaatta çalışan bir duvar ustası veya sanayide çalışan bir motor ustası da alanında uzmanlaşmış kişilerdir. Otoriteler tarafından alınan eğitim aileden alınan temel eğitimden sonra bizim uzmanlık alanımızda kullanmamız gereken bilgileri aldığımız eğitimdir. Bu eğitim kişinin yeteneklerine ve ilgi alanlarına göre dağılmalıdır.

İdeal Eğitim

Kişinin mühendislik, eczacılık gibi üst düzey bilgi birikimine ihtiyaç duyulan bir alana ilgisi varsa üniversite gibi kurumlardan alanında yetkin otoritelerden akademik bir eğitim almalıdır. İnsanın bu gibi akademik eğitim gerektiren alanlara ilgisi yoksa bunlarla vakit kaybetmemelidir eğer kaybediyorsa bu ideal bir eğitim sistemi değildir. İdeal bir eğitim kişinin ihtiyaçları, kişinin yönelimleri doğrultusunda verilmelidir. Örneğin Karadeniz'de tarımla uğraşan bir birey yalnız tarımla ilgili ihtiyaç duyduğu mesleki bilgileri bu alanda uzmanlaşmış kişilerden edinebiliyorsa bu ideal bir eğitimdir.

Artık otoriteden alınan eğitimi tamamlamış, kendisi alanında uzmanlaşmaya başlamış bireyler çağın değişen yapısına göre etrafı gözlemleyip deneyip yanılarak çağa ayak uydurmaya çalışırlar. Bu sırada kendi kendilerini eğitmeleri de deneyim aracığıyla edinilen eğitimdir. Diğer bir ifadeyle deneyim aracılığıyla edinilen eğitim kişinin kendi kendini yetiştirmesi, eğitmesidir. Bu konuda ideal bir eğitim için çeşitli gereklilikler vardır. Bireyler etraflarını iyi bir şekilde gözlemleyebilmelidir. Bu gözlemlerini dikkatli bir şekilde analiz edebilmelidir. Kişi analizleri sonunda ihtiyaçları doğrultusunda seçici olmalı, hatalarından ders çıkartmalı ve çağın gereksinimlerine uygun aksiyon almalıdır.

İdeal eğitim alarak yetişmiş bir birey ailesinden aldığı ideal eğitim

Felsefenin ilk görevi tutarlı bir bütünleştirici ve buluşçu düşünmeyi sağlamaktır. Eğitim felsefesi genel felsefe ile kısmen amaçlarından, daha doğrudan ise yöntemleri bakımından bağlantılıdır. Bunu açıklamak için bir girişim olarak felsefenin doğasına bakmamız gerekir. Bir ülkenin eğitim gerçeğinin temel zeminini eğitim felsefesi oluşturur; onun üzerine eğitim politikaları şekillendirilir; eğitim politikalarına dayanarak eğitim planlaması somutlaştırılır; eğitim planlamasıyla da eğitim uygulamalarına meşruluk kazandırılır. Eğitimi genel olarak insanı terbiye etme sanatı olarak tabir edebiliriz.

sonucunda hayatı boyunca ihtiyaç duyacağı kendi kendini eğitmek dahil temel yeterliliklere sahip olmuş olur. Otoritelerden almış olduğu ideal eğitim sayesinde uzmanlık yapmak istediği alanla ilgili ihtiyaç duyduğu bilgileri edinmiş olur. Kendisini alınanda uzmanlaşmış olduğu konuda yetkin hissetmesinden dolayı mesleki hayatında yapacağı işlerden de keyif alır. Otoriteden aldığı eğitim sayesinde alanında uzmanlaşmış ve ailesinden aldığı eğitim sayesinde kendi kendisini yetiştirme yeteneğine sahip bir birey olduğu için hayatının geri kalanında deneyimleri aracığı ile kendi kendisini eğitip çağın değişimine ayak uydurmayı başarabilen bir birey olur.

Neden Eğitim Felsefesi?

Felsefenin ilk görevi tutarlı bir bütünleştirici ve buluşçu düşünmeyi sağlamaktır. Eğitim felsefesi genel felsefe ile kısmen amaçlarından, daha doğrudan ise yöntemleri bakımından bağlantılıdır. Bunu açıklamak için bir girişim olarak felsefenin doğasına bakmamız gerekir. Bir ülkenin eğitim gerçeğinin temel zeminini eğitim felsefesi oluşturur; onun üzerine eğitim politikaları şekillendirilir; eğitim politikalarına dayanarak eğitim planlaması somutlaştırılır; eğitim planlamasıyla da eğitim uygulamalarına meşruluk kazandırılır. Eğitimi genel olarak insanı terbiye etme sanatı olarak tabir edebiliriz. Eğitim sayesinde ve eğitim vasıtasıyla çocuklarda var olan düşünme kabiliyetini geliştirmek ve düşünmeyi alışkanlık haline getirmek mümkün ve de gereklidir.

Çağdaş adaletsizlik!

İnsanın buhranını, sömürüyü, çağdaş adaletsizlikleri çağın ruhuna nüfuz ederek sorgulayan bir medeniyetin, bir değerler sisteminin yeniden dirilişini tartışmalıyız. Batıyı iyi ve doğru anlamak gerekir. Bu konuda insanımıza, devletimize ve kurumlarımıza büyük sorumluluklar düşmektedir. İnsan-ı kâmil bir şahsiyet olarak yetiştirmek bu asırda daha fazla önem taşımaktadır.

Medeniyetimizin diriltilmesiyle yeniden tarihin aktörü durumuna geleceğimizin hesabını yaparken en önemli ayak eğitim ayağıdır. İnsan, cemiyet, devlet ve eğitime ilişkin köklerin felsefî analiz doğru ve düzgün yapılmalıdır.

Modern yükseköğretimimizin esaslı bir ilmî, felsefî, sosyal, kültürel temele ve plana dayanmadan, tamamen deneme yanılma yoluyla, el yordamlarıyla başlatılmış ve geliştirilmiştir. Aynı durum ilk ve ortaöğretim, öğretmen yetiştirme ve atama meselesi için söz konusudur. Toplumsal gelişmenin itici gücünü nitelikli insanlar belirler. Bugün maddi büyüme alanında çok şeyler yapıldı. Köprüler, barajlar, duble yollar yapıldı ve hatta millî gelirimiz de arttı. Ancak insani anlamda bir daralma ve sığlaşma var. Yeni nesli inşa etmenin yolu, eğitim ve eğitimci anlayışımızın yeniden tasarlayarak, ehliyet insanlar eliyle şekillenmesinden geçiyor.

Yazımı Hazreti Mevlana'nın şu güzel veciz sözüyle bitirelim:

"Kamil odur ki; koya dünyada bir eser
Eseri olmayanın yerinde yeller eser..."